Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

26 септември 2013 година*

„Дружествено право — Свобода на установяване — Единадесета директива 89/666/ЕИО — Оповестяване на счетоводни документи — Клон на капиталово дружество, установено в друга държава членка — Парична санкция при неизпълнение на задължение за оповестяване в предвидения срок — Право на ефективна съдебна защита — Принцип на зачитане на правото на защита — Подходяща, ефективна, съразмерна и възпираща санкция“

По дело C-418/11

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Oberlandesgericht Innsbruck (Австрия) с акт от 29 юли 2011 г., постъпил в Съда на 10 август 2011 г., в рамките на производство по дело

Texdata Software GmbH,

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: г-н L. Bay Larsen, председател на състав, г-н J. Malenovský, г-н U. Lõhmus (докладчик), г-н M. Safjan и г-жа A. Prechal, съдии,

генерален адвокат: г-н P. Mengozzi,

секретар: г-н M. Aleksejev, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 27 ноември 2012 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за Texdata Software GmbH, от адв. N. Arnold и адв. T. Raubal, Rechtsanwälte,

— за австрийското правителство, от г-жа C. Pesendorfer и г-н F. Koppensteiner, в качеството на представители,

— за правителството на Обединеното кралство, от г-н S. Ossowski, в качеството на представител,

— за Европейската комисия, от г-н G. Braun и г-н K-P. Wojcik, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 31 януари 2013 г.,

* Език на производството: немски.

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 6, параграфи 1—3 ДЕС, на членове 49 ДФЕС и 54 ДФЕС, на членове 47 и 50 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“), на член 6, параграф 2 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г. (наричана по-нататък „ЕКПЧ“), на член 6 от Първа директива 68/151/ЕИО на Съвета от 9 март 1968 година за съгласуване на гаранциите, които държавите членки изискват от дружествата по смисъла на член 58, втора алинея от Договора, за защита на интересите на съдружниците и на трети лица, с цел тези гаранции да станат равностойни на цялата територия на Общността (ОВ L 65, стр. 8; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 3, наричана по-нататък „Първа директива“), на член 60а от Четвърта директива 78/660/ЕИО на Съвета от 25 юли 1978 година приета на основание член 54, параграф 3, буква ж) от Договора относно годишните счетоводни отчети на някои видове дружества (ОВ L 222, стр. 11; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 21), изменена с Директива 2009/49/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2009 г. (ОВ L 164, стр. 42, наричана по-нататък „Четвърта директива“), както и на член 38, параграф 6 от Седма директива 83/349/ЕИО на Съвета от 13 юни 1983 година приета на основание член 54, параграф 3, буква ж) от Договора относно консолидираните счетоводни отчети (ОВ L 193, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 58, наричана по-нататък „Седма директива“).

2 Запитването е отправено в рамките на производство, образувано по жалба на Texdata Software GmbH (наричано по-нататък „Texdata“), с която се оспорват имуществените санкции, които му налага Landesgericht Innsbruck (първоинстанционен съд, Инсбрук) заради неизпълнението на задължението му да представи годишните си счетоводни отчети в споменатата юрисдикция, натоварена с поддържането на търговския регистър.

Правна уредба

Международно право

3 Член 6 от ЕКПЧ, озаглавен, „Право на справедлив съдебен процес“, предвижда в параграфи 1 и 2:

„1. Всяко лице при определянето на неговите граждански права и задължения или при наличието на каквото и да е наказателно обвинение срещу него има право на справедливо и публично гледане на неговото дело в разумен срок от независим и безпристрастен съд, създаден в съответствие със закона. Съдебното решение се обявява публично, но пресата и публиката могат да бъдат отстранявани по време на целия или на част от съдебния процес в интерес на нравствеността, обществената и националната сигурност в едно демократично общество, когато това се изисква от интересите на непълнолетните лица или за защита на личния живот на страните по делото или ако съдът счете това за извънредно необходимо в случаите, в които поради специални обстоятелства публичността би нанесла вреда на интересите на правосъдието.

2. Всяко лице, обвинено в криминално престъпление, се счита за невинно до доказване на вината му в съответствие със закона“.

Правото на Съюза

Първа директива и Директива 2009/101/ЕО

4 Считано от 21 октомври 2009 г., Първа директива е отменена с Директива 2009/101/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 година за координиране на гаранциите, които държавите членки изискват от дружествата по смисъла на член 48, втора алинея от Договора, за защита на интересите на членовете и на трети лица с цел тези гаранции да станат равностойни (ОВ L 258, стр. 11).

5 Член 2, буква е) от Директива 2009/101 предвижда, че държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират задължителното оповестяване от дружествата, посочени в член 1 от нея, най-малко на счетоводните документи за всяка финансова година, чието публикуване е задължително съгласно по-специално Четвърта и Седма директива.

6 Член 7, буква а) от посочената директива, който има еднакъв текст с член 6, буква а) от Първа директива, гласи, че държавите членки предвиждат подходящи санкции най-малко за случаите на липса на оповестяване на счетоводните документи, изисквано съгласно член 2, буква е) от Директива 2009/101.

Четвърта директива

7 По силата на член 47 от Четвърта директива надлежно одобреният годишен счетоводен отчет и годишният доклад за дейността заедно със становището на лицето, натоварено с проверката на отчета, се публикуват според законодателството на всяка държава членка в съответствие с член 3 от Първа директива.

8 Член 60а от Четвърта директива предвижда:

„Държавите членки определят правилата за санкциите, приложими в случай на нарушения на националните разпоредби, приети по силата на настоящата директива, и предприемат всички мерки, необходими за гарантиране на тяхното прилагане. Предвидените санкции трябва да бъдат ефективни, съразмерни и възпиращи“.

Единадесета директива 89/666/ЕИО

9 Единадесета директива 89/666/ЕИО на Съвета от 21 декември 1989 година относно изискванията за оповестяване на данни за клонове, открити в една държава членка от някои видове дружества, регулирани от правото на друга държава (ОВ L 395, стр. 36; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 100, наричана по-нататък „Единадесета директива“) се отнася за клоновете на капиталовите дружества. Първото, четвъртото и деветото съображения от нея гласят:

„[…] нужно [е] да бъде улеснено упражняването на свободата на установяване по отношение на дружества, които попадат в приложното поле на член 58 от Договора, и за тази цел член 54, параграф 3, буква ж) от последния и Общата програма за премахване на ограниченията за свободата на установяване предвиждат съгласуване на гаранциите, които се изискват от дружествата и фирмите в държавите членки с оглед защитата на интересите на техните съдружници и други лица;

[…]

[…] липсата на съгласуване по отношение на клоновете, особено при оповестяването, води до някои различия в защитата на акционерите и третите лица, между дружествата, които извършват дейност в други държави членки чрез откриване на клонове, и онези, които извършват дейност чрез учредяване на дъщерни дружества;

[…]

[…] националните разпоредби относно оповестяването на счетоводни документи, свързани с клона, вече не са оправдани след съгласуването на националните правила за съставянето, проверките и оповестяването на счетоводните документи на дружеството; […] следователно е достатъчно в регистъра на клона да бъде дадена информация за счетоводните документи, проверени и оповестени от дружеството“.

10 Член 1, параграфи 1 и 2 от Единадесета директива гласи:

„1. Документите и данните за клон, открит в държава членка от дружество, което е регулирано от правото на друга държава членка и към което се прилага [Първа директива], се оповестяват съгласно правото на държавата членка на клона, в съответствие с член 3 от цитираната директива.

2. Когато изискванията за оповестяване по отношение на клона се различават от тези за дружеството, изискванията за оповестяване на данни за клона имат предимство при сделки, сключени от клона“.

11 Съгласно член 2, параграф 1, буква ж) във връзка с член 3 от Единадесета директива задължителното оповестяване по член 1 от нея се ограничава до счетоводните документи, съставени, проверени и оповестени в съответствие с правото на държавата членка, приложимо към дружеството съгласно по-специално Четвърта и Седма директива.

12 Съгласно член 12 от тази директива „[д]ържавите членки задължително предвиждат подходящи санкции, ако данните по член[…] 1, […] не бъдат оповестени […]“.

Австрийското право

13 Съгласно член 277, параграф 1 от Търговския кодекс (Unternehmensgesetzbuch, dRBl 219/1897), в редакцията, приложима по главното производство (наричан по-нататък „UGB“), законните представители на капиталови дружества са длъжни да представят в компетентния за воденето на търговския регистър съд по мястото на дейност на дружеството годишните счетоводни отчети, доклада за дейността, както и евентуално доклада за корпоративното управление, след тяхното разискване в Общото събрание, но във всички случаи не по-късно от девет месеца, считано от датата на приключване на баланса със заверка или отказ да се направи такава и резервите в тази връзка.

14 Член 280a от UGB, озаглавен „Изисквания за оповестяване на данни за клонове на чуждестранни капиталови дружества“, предвижда, че представителите на клонове на чуждестранни капиталови дружества следва да публикуват на немски език — в съответствие с членове 277, 281 и 282 от UGB — счетоводните документи, които са съставени, проверени и оповестени според правото, приложимо съгласно основното място на дейност на дружеството.

15 Член 283 от UGB, озаглавен „Глоби“, изменен със Закона за бюджета за 2011 г. (Budgetbegleitgesetz, BGBl, I, 111/2010, наричан по-нататък „BBG“), гласи следното:

„1. При спазване на общите разпоредби на търговското право членовете на управителния съвет или ликвидаторите са длъжни да спазват в определените срокове членове […] 277—280, членовете на надзорния съвет са длъжни да спазват член 270, а в случай на учреден в страната клон на чуждестранно капиталово дружество лицата, упълномощени да го представляват, са длъжни да спазват член 280a, като в противен случай може да им бъде наложена глоба от съда в размер от 700 EUR до 3 600 EUR. Тази глоба трябва да бъде наложена след изтичане на срока за оповестяване. Това следва да се повтаря на всеки два месеца, докато въпросните органи не изпълнят задълженията си.

2. Ако оповестяването, предвидено в параграф 1, не бъде извършено до последния ден от определения срок и не пристигне в съда до деня, предшестващ постановяването на определението за налагане на глоба, трябва с определение, без предварителни процесуални действия, да бъде наложена глоба в размер на 700 EUR. Тази мярка не се прилага, когато непредвидени обстоятелства или непреодолима сила очевидно са попречили на посочения в параграф 1 орган своевременно да осъществи оповестяването. В този случай, при положение че оповестяването все още не е осъществено, действието на определението се спира за 4 седмици след отпадане на обстоятелството, препятстващо изпълнението на задължението за осигуряване на публичност. Определенията, с които се налага глоба, се съобщават или връчват по реда на исковите молби и жалбите. Съответният орган разполага с 14-дневен срок, за да представи възражения срещу определението, което в противен случай става окончателно. Възражението посочва съображенията, обуславящи неизпълнението на задълженията по параграф 1. При изтичане на срока за подаването му е възможно неговото възстановяване […]. Ако възражението бъде просрочено или е лишено от основания, то се отхвърля с решение.

3. Подаването в срок на мотивирано възражение срещу определението, с което се налага глоба, води до неприложимост на определението. Прилагането на глобата се решава в производство по общия ред, приключващо с решение. Ако няма основания за прекратяване на производството, е възможно налагането на глоба в размер от 700 EUR до 3 600 EUR без предварително предупреждение. Съответният орган има възможност да обжалва глобата, наложена в производството по общия ред […].

4. Ако в рамките на два месеца след изтичането на последния ден от определения срок оповестяването все още не е било извършено, се налага нова глоба в размер на 700 EUR. Същото се отнася за изтичането на всеки следващ двумесечен период, ако липсата на оповестяване продължава да е налице; ако глобата бъде обжалвана, решението с което същата се налага, се публикува.

[…]

6. Глобите се заплащат и в случай, че санкционираните лица са изпълнили задълженията си или това е станало невъзможно.

7. Задълженията на законните представители, произтичащи от членове […] 277—280a, се прилагат и по отношение на дружеството. Ако дружеството чрез органите си не изпълнява тези задължения, на самото него се налага едновременна глоба съгласно параграфи 1—6, приложени по аналогия“.

16 От представената пред Съда преписка е видно, че съгласно преходните разпоредби във връзка с преработения член 283 от UGB същият член влиза в сила, в изменената си с BBG редакция, на 1 януари 2011 г. и е могъл да се прилага само са нарушенията, настъпили след тази дата. Все пак от мотивите към правителствения проект за BBG се установява, че в случаите когато от

1 януари 2011 до 28 февруари 2011 г. включително някое задължение за оповестяване не е изпълнено, е било възможно започването на производство за налагане на глоба най-рано на 1 март 2011 г., и то само с определение.

Спорът по главното производство и преюдициалният въпрос

17 Texdata, дружество с ограничена отговорност, установено в Германия, развива дейност, свързана с разработване и предлагане на пазара на софтуер. То упражнява дейността си в Австрия посредством клон, вписан считано от 4 март 2008 г., в австрийския търговски регистър като клон на дружество, установено в друга държава членка.

18 С две определения от 5 май 2011 г. Landesgericht Innsbruck налага на посоченото дружество две глоби, всяка в размер на 700 EUR, на основание член 283, параграф 2 от UGB, след изменението с BBG, за непредставяне в предвидения срок на годишни счетоводни отчети за двата отчетни периода, приключили съответно на 31 декември 2008 г. и на 31 декември 2009 г., а именно съгласно преходните разпоредби до 28 февруари 2011 г. или в деня преди постановяването на тези определения.

19 На 23 май 2011 г. Taxdata отправя в срок две възражения срещу посочените определения пред същата юрисдикция. В тяхна подкрепа то твърди, от една страна, че налагането на санкция за неизпълнение на задължението за оповестяване съгласно член 283 от UGB, изменен с BBG, поради липсата на предварителна покана е незаконосъобразно, и от друга страна, че годишните счетоводни отчети са били представени в срок на Amtsgericht Karlsruhe (Германия), който е териториално компетентен с оглед седалището на дружеството съгласно устава му, и от дълго време достъпът до тях е налице посредством електронно предаване на данни от тази юрисдикция.

20 На същия ден Textdata внася в Landesgericht Innsbruck и разглежданите годишни счетоводни отчети, който ги вписва в търговския регистър на 25 и 26 май 2011 г.

21 С две решения от 25 май 2011 г. посочената юрисдикция постановява неприложимостта на двете определения от 5 май 2011 г., тъй като възраженията са подадени в срок. Тъй като обаче спорните годишни счетоводни отчети са внесени след изтичането на определения срок, същата юрисдикция отново налага на дружеството в производство по общия ред две глоби в същия размер на основание член 283, параграфи 3 и 7 от UGB, изменен с BBG.

22 Сезирана с подадената от Texdata жалба срещу тези решения, запитващата юрисдикция си е задала въпроса дали австрийският санкционен режим след измененията от 2011 г., предвиждащ глоба, налагана незабавно на дружество, което не е внесло своя годишен счетоводен отчет в компетентната юрисдикция, е съвместим с правото на Съюза.

23 Посочената юрисдикция отбелязва, че до законодателните промени от 2011 г. в австрийските съдилища, натоварени да водят търговските регистри, съществува практиката след изтичането на деветмесечния срок, предвиден в член 277 и член 283 от UGB, да се изпраща до неизправното дружество неофициална покана, с която му се предоставя допълнителен срок от четири седмици. При изтичане на този срок, ако неизпълнението продължава, се изпраща повторна покана, в която се съобщава, че в случай на неизпълнение ще бъде наложена глоба, и с която се изисква целият годишен счетоводен отчет да бъде представен в рамките на определен срок или да се докаже, че такова задължение не съществува. Съдилищата налагат глоба едва ако последното посочено действие също се увенчае с неуспех и няма позоваване на препятствие пред изпълнението на задължението за оповестяване.

24 Запитващата юрисдикция сочи следните обстоятелства, които определя като „структурни недостатъци“, присъщи на националното производство, а именно, първо — прекомерните формални изисквания, произтичащи, от една страна, от отхвърлянето на просрочените или напълно немотивирани възражения, и от друга страна, от забраната за представяне на нови основания в производството по обжалване, освен поради извиним пропуск, второ — липсата на гаранция за провеждането на заседание, трето — нарушаването на правото на защита, произтичащо от невъзможността за представяне на становище преди налагането на глобата, четвърто — въвеждането на законова презумпция за отговорност, водещо до възлагане на тежестта на доказване на дружеството, пето — неразумните преклузивни срокове и липсата на предварителна покана, в резултат от които за установените в друга държава членка дружества възниква правна несигурност, както и шесто — възможността за налагане на нови глоби в случай на продължаващо неизпълнение, без първоначалните решения за налагане на глоби да придобият силата на пресъдено нещо.

25 При тези обстоятелства Oberlandesgericht Innsbruck решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Действащото понастоящем право на Европейския съюз, и по-специално:

[а)] свободата на установяване съгласно членове 49 и 54 ДФЕС;

[б)] общият правен принцип (съгласно член 6, параграф 3 ДЕС) на ефективна защита (принцип на ефективност);

[в)] принципът на зачитане на правото на защита, предвиден в член 47, [втора алинея] от [Хартата] (член 6, параграф 1 ДЕС) и член 6, параграф 2 от [ЕКПЧ] (член 6, параграф 1 ДЕС);

[г)] забраната за налагане на повторно наказание за едно и също нарушение съгласно член 50 от Хартата на основните права; или

[д)] изискванията за налагане на санкции в рамките на производството по обявяване съгласно член 6 от [Първа директива], член 60а от [Четвърта директива] и член 38, параграф 6 от [Седма директива],

допускат ли съществуването на национална правна уредба, която — при пропускане на деветмесечния законоустановен срок за изготвяне и обявяване на годишния счетоводен отчет в търговския регистър, воден от съответния (регистърен) съд, изисква от него незабавно да наложи на това дружество и на всеки от органите му с право да го представляват парична глоба в минимален размер от 700 EUR, като при липса на доказателства за противното се основава на фикцията, че дружеството и неговите органи виновно са пропуснали да обявят годишния счетоводен отчет, а освен това при последващо неизпълнение на това задължение регистърният съд автоматично налага на дружеството и на всеки от органите му с право да го представляват последваща глоба на всеки два месеца в минимален размер от 700 EUR, като отново при липса на доказателства за противното се основава на фикцията, че дружеството и неговите органи виновно са пропуснали да обявят годишния счетоводен отчет,

— без предварително да се предостави възможност за вземане на становище по съществуването на задължението за обявяване на годишния счетоводен отчет и по евентуалните причини за неизпълнението на това задължение, по-специално без предварително да се провери дали годишният счетоводен отчет вече не е представен в регистърния съд по основното място на дейност на дружеството, и

— без предварителна покана за изпълнение на задължението за обявяване, адресирана до конкретното дружество или до съответния му орган с право да го представлява?“.

По допустимостта на преюдициалното запитване

26 На първо място, австрийското правителство твърди, че преюдициалното запитване е недопустимо, тъй като запитващата юрисдикция излага неточно приложимата по спора в главното производство национална правна уредба, поради което вероятността Съдът да даде полезен, а не чисто хипотетичен отговор на отправените въпроси, е малка.

27 Освен това според посоченото правителство от запитването, и по-специално от въпросите, отнасящи се до принципа на ефективност, се установява, че от Съда е поискано да тълкува националното право. Юрисдикциите на държавите членки обаче имали изключителна компетентност да определят дали релевантната национална правна уредба отговаря конкретно на изискванията за еквивалентност и ефективност.

28 В тази връзка следва да се напомни, че съгласно постоянната съдебна практика установеното в член 267 ДФЕС производство се основава на ясното разделение на правомощията между националните юрисдикции и Съда, като последният е оправомощен да се произнася само по тълкуването или валидността на посочените в тази разпоредба актове от правото на Съюза. В този контекст Съдът не може да се произнася по тълкуването на разпоредбите на националното право или да преценява дали тълкуването им от националната юрисдикция е правилно (вж. по-специално Решение от 18 януари 2007 г. по дело Auroux и др., C-220/05, Сборник, стр. I-385, точка 25, Решение от 7 октомври 2010 г. по дело dos Santos Palhota и др., C-515/08, Сборник, стр. I-9133, точка 18, както и Решение от 21 октомври 2010 г. по дело Idryma Typou, C-81/09, Сборник, стр. I-10161, точка 35).

29 Оттук следва, че Съдът трябва да вземе предвид фактическия и правен контекст, в който се вписват преюдициалните въпроси, очертан в акта за преюдициално запитване (Решение от 29 април 2004 г. по дело Orfanopoulos и Oliveri, C-482/01 и C-493/01, Recueil, стр. I-5257, точка 42, както и Решение от 23 април 2009 г. по дело Angelidaki и др., C-378/07-C-380/07, Сборник, стр. I-3071, точка 48). Поради това следва да се приеме тълкуването на австрийската правна уредба, което произтича от преюдициалното запитване и е предпоставка за отправения до Съда въпрос.

30 Във връзка с довода, че от Съда се иска да тълкува националното право, е достатъчно да се констатира, че от самия текст на преюдициалния въпрос е видно, че с него е поискано тълкуване на разпоредби и принципи на правото на Съюза.

31 На второ място, правителството на Обединеното кралство, без изрично да повдига възражение за недопустимост, отбелязва, че някои части от преюдициалния въпрос не са релевантни за разрешаването на спора по главното производство, тъй като сочат директиви, които не са приложими към обстоятелствата по случая, или се отнасят до положения, които не са налице по делото, предмет на главното производство.

32 По-специално това правителство сочи, от една страна, че Първа и Седма директива са неприложими към обстоятелствата по главното производство, за разлика от Единадесета директива, непосочена от запитващата юрисдикция, която е приложима.

33 От друга страна, разпоредбите на австрийското законодателство, предвиждащи възможност както за налагане на глоби на дружеството и неговите представителни органи, така и на нови глоби след изтичането на всеки следващ двумесечен период в случай на продължаващо неизпълнение, не трябвало да се вземат под внимание от Съда, доколкото същите са неприложими с оглед на обстоятелствата по главното производство.

34 Правителството на Обединеното кралство също изразява съмнения относно възможността за прилагане с обратна сила на действащото от 1 януари 2011 г. национално законодателство по отношение на задължението за представяне на отчетите за отчетните периоди, приключили съответно на 31 декември 2008 г. и на 31 декември 2009 г.

35 Що се отнася до релевантността на посочените разпоредби, от постоянната съдебна практика следва, че посочването от запитващата юрисдикция във формулирания от нея преюдициален въпрос на някои разпоредби от правото на Съюза не е пречка Съдът да даде на тази юрисдикция всички насоки за тълкуване, които могат да бъдат полезни за решаване на делото, с което е сезирана, независимо дали ги е посочила във въпросите си (вж. по-специално Решение от 21 февруари 2006 г. по дело Ritter-Coulais, C-152/03, Recueil, стр. I-1711, точка 29, Решение от 10 февруари 2011 г. по дело Vicoplus и др., C-307/09-C-309/09, Сборник, стр. I-453, точка 22, както и Решение от 22 март 2012 г. по дело Nilaş и др., C-248/11, точка 31). Във връзка с това задачата на Съда е да изведе от цялата предоставена от националния съд информация, и по-специално от мотивите на акта за преюдициално запитване, разпоредбите от правото на Съюза, които изискват тълкуване предвид предмета на спора (вж. по-специално Решение от 27 октомври 2009 г. по дело ČEZ, C-115/08, Сборник, стр. I-10265, точка 81, и Решение по дело Idryma Typou, посочено по-горе, точка 31).

36 При това положение първият довод на правителството на Обединеното кралство не е в състояние да засегне допустимостта на преюдициалното запитване.

37 Що се отнася до хипотетичните положения, следва да се отбележи, че описаните в точка 33 от настоящото решение елементи от националната правна уредба са посочени от запитващата юрисдикция по-специално с цел да се провери съответствието им с принципа ne bis in idem.

38 Съгласно този принцип никой не може да бъде подложен на наказателно преследване или наказван за престъпление, за което вече е бил оправдан или осъден на територията на Съюза с окончателно съдебно решение в съответствие със закона.

39 Видно от фактите, обобщени в точки 18—21 от настоящото решение и потвърдени от Texdata и австрийското правителство по време на заседанието, на това дружество са наложени две глоби, отнасящи се за два отделни периода, а именно 2008 г. и 2009 г. Тъй като Texdata изпълнява задължението си за оповестяване малко след постановяването на обжалваните определения, не е налице натрупване на санкции за тези периоди.

40 При това положение следва да се приеме, че буква г) от отправения въпрос, отнасяща се до тълкуването на принципа ne bis in idem, е недопустима.

41 Накрая, що се отнася до твърдяното прилагане с обратна сила на разглежданата национална правна уредба, Съдът вече е постановил, че определянето на националното законодателство, приложимо ratione temporis, представлява въпрос, свързан с тълкуването на националното право, и следователно Съдът няма правомощие да се произнесе по него, когато е сезиран с преюдициално запитване (Решение от 21 октомври 2010 г. по дело Padawan, C-467/08, Сборник, стр. I-10055, точка 24).

42 От изложеното следва, че настоящото преюдициално запитване е допустимо с изключение на буква г) от въпроса, отнасяща се до тълкуването на принципа ne bis in idem.

По преюдициалния въпрос

По приложимите разпоредби

43 За да се даде полезен отговор на запитващата юрисдикция и с оглед на припомнената в точка 35 от настоящото решение съдебна практика, най-напред, следва да се определи дали разпоредбите на директивите, чието тълкуване е поискано от запитващата юрисдикция, намират приложение в случай като разглеждания в главното производство, в който намиращ се в Австрия клон на установено в Германия капиталово дружество не изпълнява задължението си да публикува годишните си счетоводни отчети в края на отчетните периоди през 2008 г. и 2009 г.

44 В тази връзка следва да се приеме, че този случай се урежда изрично в Единадесета директива, и по-специално в член 1 от нея, който по същество предвижда, че документите относно клон като разглеждания в главното производство се оповестяват съгласно правото на държавата членка на клона, и в член 12 от нея, съгласно който държавите членки задължително предвиждат подходящи санкции, ако не бъде извършено оповестяването на данните, предвидено по-специално в член 1 от тази директива.

45 С оглед на конкретното съдържание на тези разпоредби във връзка с обстоятелствата по главното производство следва да се приеме, че настоящият спор се урежда от тях, а не от разпоредбите на Директива 2009/101, както и на Четвърта и Седма директива, които действително съдържат разпоредби във връзка с оповестяването, но не се отнасят толкова конкретно до положение като разглежданото по главното производство.

46 От изложеното следва, че по същество трябва да се разбира, че с преюдициалния въпрос е поискано да се установи дали правото на Съюза, и по-специално членове 49 ДФЕС и 54 ДФЕС, принципите на ефективна съдебна защита и на зачитане на правото на защита, както и член 12 от Единадесета директива трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба като разглежданата в главното производство, съгласно която при изтичане на 9-месечния срок, предвиден за оповестяването на счетоводни документи, на капиталовото дружество, чийто клон се намира в съответната държава членка, се налага незабавно глоба в размер на 700 EUR, без преди това да му бъде изпратена покана и без да му бъде дадена възможност да изрази становище във връзка с неизпълнение, за което му се вменява отговорност.

47 Тъй като разглежданият в главното производство национален режим има за цел да санкционира неизпълнението на задължението на клоновете на чуждестранни капиталови дружества да публикуват годишните се счетоводни отчети, което е хармонизирано по силата на Единадесета директива, следва, на първо място, да се отговори на буква д) от въпроса, отнасяща се до тълкуването на тази директива. На второ място, се налага да се разгледа буква а) от въпроса, а именно дали посоченият режим представлява ограничение на свободата на установяване, предвидена в членове 49 ДФЕС и 54 ДФЕС. На трето място, следва да се разгледат букви б) и в) от въпроса, отнасящи се до приложимостта и евентуалното нарушение на принципите на ефективна съдебна защита и зачитане на правото на защита.

По Единадесета директива

48 Изискването за публичност на клоновете, създадени в държава членка от дружества, уредени съгласно правото на друга държава членка, е въведено с член 1 от Единадесета директива. Това задължение е транспонирано в австрийското право по силата на член 277, параграф 1 и член 280a от UGB.

49 Член 12 от Единадесета директива поверява на държавите членки грижата да приемат подходящи санкции, приложими в случай на неизпълнение на задължението за оповестяване на счетоводни документи. Тази директива обаче не съдържа по-конкретни правила относно въвеждането на тези национални санкции и по-специално не установява изричен критерий за преценка на пропорционалността им.

50 При това положение е полезно да се напомни, че запазвайки избора на санкциите, държавите членки трябва конкретно да следят нарушенията на правото на Съюза да бъдат санкционирани с ефективни, пропорционални и възпиращи санкции (вж. в този смисъл Решение от 3 май 2005 г. по дело Berlusconi и др., C-387/02, C-391/02 и C-403/02, Recueil, стр. I-3565, точка 65).

51 Съдът по-специално приема, че строгостта на санкциите трябва да бъде в съответствие с тежестта на наказваните с тях нарушения, включително и като гарантират реално възпиращ ефект, като същевременно съблюдават основния принцип на пропорционалност (вж. по аналогия Решение от 25 април 2013 г. по дело Asociaţia Accept, C-81/12, точка 63 и цитираната съдебна практика).

52 В тази връзка мерките, предвидени в националното законодателство, не трябва да надхвърлят границите на подходящото и необходимото за постигането на легитимно преследваните от това законодателство цели, като се има предвид, че когато има избор между няколко подходящи мерки, трябва да се прибегне до най-малко обвързващата, и че причинените неудобства не трябва да са несъразмерни по отношение на преследваните цели (вж. в този смисъл Решение от 9 март 2010 г. по дело ERG и др., C-379/08 и C-380/08, Сборник, стр. I-2007, точка 86, както и Решение от 9 февруари 2012 г. по дело Urbán, C-210/10, точка 24).

53 В случая следва да се отбележи, че както от член 50, параграф 2, буква ж) ДФЕС, който е основание за приемане на директивите в областта на дружественото право, така и от четвъртото съображение на Единадесета директива е видно, че публичността на дружествата има за цел да защити интересите както на съдружниците, така и на третите лица.

54 Съдът вече е имал повод да постанови, че основен принцип представлява изискването годишните счетоводни отчети да представляват вярно отражение на имуществото, на финансовото състояние и на резултатите на съответното дружество (вж. Решение от 27 юни 1996 г. по дело Tomberger, C-234/94, Recueil, стр. I-3133, точка 17, коригирано с Определение от 10 юли 1997 г.; Решение от 7 януари 2003 г. по дело BIAO, C-306/99, Recueil, стр. I-1, точка 72, както и Решение по дело Berlusconi и др., посочено по-горе, точка 54). Тяхното публикуване основно има за цел да информира третите лица, които не са запознати или не могат да получат достатъчно информация относно счетоводното и финансовото състояние на това дружество (Решение от 4 декември 1997 г. по дело Daihatsu Deutschland, C-97/96, Recueil, стр. I-6843, точка 22).

55 Запитващата юрисдикция следва да определи дали съгласно санкционния режим, предвиден в член 283 от UGB, изменен с BBG, неизпълнението на задължението за публичност на счетоводните документи се санкционира при материални и процесуални условия, които правят санкцията ефективна, съразмерна и възпираща. Все пак Съдът може да даде на националната юрисдикция всички насоки за тълкуване на правото на Съюза, които могат да ѝ бъдат полезни за нейното решение (Решение по дело Asociaţia Accept, посочено по-горе, точка 43 и цитираната съдебна практика).

56 В случая от преписката, с която разполага Съдът, е видно, че разглежданата правна уредба в частта, относима към главното производство, предвижда, че при неоповестяване на счетоводните документи не по-късно от девет месеца, считано от датата на приключване на баланса, натоварeният с воденето на търговския регистър съд е задължен да наложи с определение минимална глоба от 700 EUR на съответното дружество, без предварителна покана

или възможност за изслушването му. Засегнатото дружество разполага с 14-дневен срок за подаване на мотивирано възражение срещу определението, което прави последното неприложимо и води до образуване на производство по общия ред. Ако възражението е неоснователно, с решение може да се наложи глоба в размер от 700 до 3600 EUR.

57 Що се отнася, на първо място, до минималния размер на глобата, а именно 700 EUR, налаган автоматично при липса на оповестяване в предписания срок, следва да се отбележи, че според Комисията тази сума съответства на средната по размер санкция, предвидена в държавите членки за неизпълнение на задължението за оповестяване. Както основателно отбелязва тази институция, следва строгостта на санкцията да се съпостави с финансовите интереси и рискове, на които могат да бъдат изложени търговските партньори и заинтересуваните лица, ако не бъде оповестено реалното финансово състояние на дружеството. При тези условия запитващата юрисдикция следва да прецени дали наложената глоба не е прекомерна по размер в сравнение с легитимно преследваната цел.

58 Що се отнася до невъзможността на националните съдилища, натоварени с прилагането на тази глоба, да се отклонят от минималния ѝ размер, като отчетат конкретните обстоятелства по случая, е достатъчно засегнатото дружество да подаде мотивирано възражение срещу наложената му глоба, за да се постави в ход производството по общия ред, в което компетентната юрисдикция има възможност да отчете конкретните обстоятелства по случая.

59 На второ място, що се отнася до 9-месечния срок от датата на приключване на баланса, в който трябва да се извърши оповестяването, той изглежда достатъчно дълъг, за да позволи на дружествата да изпълнят своето задължение за оповестяване, без да се подлага на съмнение пропорционалността на разглеждания в главното производство санкционен режим. Както всъщност отбелязва генералният адвокат в точка 50 от своето заключение, по-дълъг срок би могъл да накърни защитата на третите лица, доколкото те не биха разполагали с най-актуалната информация, позволяваща им да се запознаят с действителното състояние на съответното дружество.

60 На трето място, може да се окаже от значение с оглед оценяване на възможността за прилагане на по-слабо обременителни мерки, че съгласно разясненията на австрийското правителство в заседанието по-рано действащият режим се е оказал слабо ефективен, като се има предвид, че по-малко от половината дружества със задължение за оповестяване са го спазвали в изискуемите срокове. Поради това според посоченото правителство Република Австрия е трябвало да измени действащия до 2011 г. санкционен режим, за да гарантира по-ефективно изпълнението на задължението за оповестяване. Все пак запитващата юрисдикция следва да провери дали разглежданият в главното производство санкционен режим е достатъчно възпиращ, за да осигури ефективно изпълнение на задължението за оповестяване.

61 С оглед на изложените съображения и в зависимост от резултата от проверките, които запитващата юрисдикция следва да извърши, следва да се приеме, че член 12 от Единадесета директива допуска санкционен режим като разглеждания в главното производство.

Относно свободата на установяване

62 Що се отнася до свободата на установяване, запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали членове 49 ДФЕС и 54 ДФЕС трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат санкционен режим като предвидения в член 283 от UGB, изменен с BBG, по-специално поради това, че предвижда санкции при неоповестяване и срещу дружества, за които се прилага правото на държава членка, различна от Република Австрия, чийто клон се намира в последната държава членка, въпреки че годишните им счетоводни отчети вече са публикувани и могат да се проверят в регистъра по основното им място на дейност.

63 В тази връзка следва да се напомни, че член 49 ДФЕС изисква ограниченията върху свободата на установяване да се премахнат. Съгласно член 54 ДФЕС дружествата, създадени в съответствие със законодателството на държава членка, които имат седалище, централно управление или основно място на дейност в рамките на Съюза, за целите на прилагане на разпоредбите на Договора относно свободата на установяване се третират по същия начин като физическите лица, които са граждани на държавите членки. За тези дружества свободата на установяване включва правото на упражняване на дейност в други държави членки посредством дъщерно дружество, клон или представителство (вж. Решение от 25 февруари 2010 г. по дело X Holding, C-337/08, Сборник, стр. I-1215, точка 17, и Решение от 25 април 2013 г. по дело Комисия/Испания, C-64/11, точка 23).

64 Съгласно постоянната съдебна практика за ограничения на свободата на установяване по смисъла на член 49 ДФЕС трябва да се считат мерките, които забраняват, затрудняват или правят по-малко привлекателно упражняването на тази свобода (вж. по-специално Решение по дело Idryma Typou, посочено по-горе, точка 54; Решение от 29 ноември 2011 г. по дело National Grid Indus, C-371/10, Сборник, стр. I-12273, точка 36, и Решение по дело Комисия/Испания, посочено по-горе, точка 26).

65 Задължението за публичност на клоновете, създадени в Австрия от дружества, за които се прилага правната уредба на друга държава членка, е предвидено в член 280a UGB, с който в националното право се транспонира член 1 от Единадесета директива и чието съответствие с нея не е било оспорено.

66 За сметка на това предмет на разглеждане в главното производство е санкционният режим, приложим в случай на неизпълнение на задължението за оповестяване, установено с член 283 от UGB, изменен с BBG. Видно от точка 15 от настоящото решение, разпоредбите на споменатия член 283 предвиждат с определение, без предварителни процесуални действия, да бъде наложена глоба в размер на 700 EUR, ако при изтичането на срока за оповестяване счетоводните документи не бъдат представени на компетентния да води търговския регистър съд, при положение че няма позоваване на непредвидени обстоятелства или непреодолима сила. Глобата се подновява на всеки два месеца до изпълнение на задължението за оповестяване. Засегнатото дружество или негов орган разполага с 14-дневен срок за представяне на възражение срещу определението за налагане на глоба. Това възражение спира изпълнението на наложената глоба и поставя в ход производството по общия ред.

67 В тази връзка следва да се отбележи, от една страна, че разглежданият в главното производство санкционен режим се прилага без разграничение спрямо дружествата, установени в Австрия и в други държави членки, които са учредили клонове в Австрия. Следователно този режим не може да постави дружествата, установени в различни от Република Австрия държави членки, чиито клон се намира в тази държава членка, в положение, което е фактически или правно неблагоприятно спрямо това на установените в Австрия дружества.

68 От друга страна, както основателно отбелязва Комисията, на засегнатото дружество не се налага санкция, ако то изпълни законовото си задължение за оповестяване, произтичащо от правото на Съюза, приложимо във всички държави членки. При това положение евентуалните санкции не могат да забранят, затруднят или да направят по-малко привлекателно за дружество, за което се прилага правната уредба на дадена държава членка, да се установи посредством учредяването на клон на територията на друга държава членка.

69 От това следва, че санкционен режим като предвидения в член 283 от UGB, изменен с BBG, не би могъл да се счита за ограничение на свободата на установяване. Следователно членове 49 ДФЕС и 54 ДФЕС допускат съществуването на такъв режим.

Относно принципите на ефективна съдебна защита и зачитане на правото на защита

70 С букви б) и в) от въпроса запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали общият правен принцип на ефективна съдебна защита и принципът на зачитане на правото на защита, закрепени в член 47 от Хартата, както и в член 6, параграф 2 от ЕКПЧ, трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат санкционен режим, приложим в случай на неизпълнение на задължението за оповестяване на счетоводни документи, какъвто предвижда член 283 от UGB, изменен с BBG.

71 Съгласно член 51, параграф 1 от Хартата нейните разпоредбите се отнасят за държавите членки единствено когато те прилагат правото на Съюза.

72 В тази връзка от постоянната практика на Съда по същество следва, че основните права, гарантирани в правния ред на Съюза, трябва да се прилагат във всички случаи, уредени от правото на Съюза, но не и извън тези случаи. В тази връзка Съдът вече е припомнял, че не може да преценява с оглед на Хартата национална правна уредба, която не попада в обхвата на правото на Съюза. От друга страна, когато такава уредба попада в обхвата на посоченото право, във връзка с преюдициалното запитване Съдът трябва да даде всички насоки за тълкуване, необходими за преценката на националната юрисдикция относно това дали тази правна уредба е съобразена с основните права, чието спазване гарантира (вж. по-специално Решение от 26 февруари 2013 г. по дело Åkerberg Fransson, C-617/10, точка 19 и цитираната съдебна практика).

73 Съдът също е имал повод да уточни, че когато националната правна уредба попада в приложното поле на правото на Съюза, гарантираните от Хартата основни права трябва да се зачитат съгласно тълкуването в споменатата съдебна практика, както и съгласно разясненията по член 51 от Хартата. С други думи приложимостта на правото на Съюза включва приложимостта на основните права, гарантирани от Хартата (вж. в този смисъл Решение по дело Åkerberg Fransson, посочено по-горе, точки 20 и 21).

74 В случая спорът по главното производство се отнася до санкцията, наложена поради неизпълнение на задължението за оповестяване, предвидено в Единадесета директива. Видно от точка 49 от настоящото решение, по силата на член 12 от Единадесета директива законодателят на Съюза поверява на държавите членки грижата да приемат подходящи, а именно ефективни, съразмерни и възпиращи санкции, за да осигурят изпълнението на задължението за оповестяване. Тези санкции са предвидени в австрийското право в член 283 от UGB, изменен с BBG.

75 От това следва, че разглежданата в главното производство австрийска правна уредба представлява прилагане на правото на Съюза по смисъла на член 51, параграф 1 от Хартата.

76 При това положение разпоредбите на Хартата са приложими при обстоятелствата на спора, предмет на главното производство.

77 Относно принципа на ефективна съдебна защита член 47, първа алинея от Хартата гласи, че всеки, чиито права и свободи, гарантирани от правото на Съюза, са били нарушени, има право на ефективни правни средства за защита пред съд в съответствие с предвидените в този член условия.

78 За да гарантира спазването на това основно право в Съюза, член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС въвежда задължение за държавите членки да установят правните средства, необходими за осигуряването на ефективна правна защита в областите, обхванати от правото на Съюза.

79 Относно принципа на зачитане на правото на защита Съдът постановява, че то трябва да се зачита във всяко производство, което би могло да приключи с налагане на санкции, по-специално глоби или периодични имуществени санкции (вж. в този смисъл Решение от 2 октомври 2003 г. по дело Thyssen Stahl/Комисия, C-194/99 P, Recueil, стр. I-10821, точка 30, и Решение от 8 февруари 2007 г. по дело Groupe Danone/Комисия, C-3/06 P, Сборник, стр. I-1331, точка 68).

80 Що се отнася, на първо място, до въпроса дали 14-дневният срок за подаване на възражение за оспорването на санкция поради неоповестяване в предписания срок е съвместим с принципа на ефективна съдебна защита, следва да се напомни, че предвиденият срок трябва да е на практика достатъчен за подготовката и упражняването на правото на ефективна защита (Решение от 28 юли 2011 г. по дело Samba Diouf, C-69/10, Сборник, стр. I-7151, точка 66).

81 Като се има предвид, че задължението за оповестяване по принцип се прилага за всички клонове, какъвто е разглежданият в главното производство, че същото е обичайно и добре известно на заинтересуваните лица, че австрийското право предвижда 9-месечен срок от датата на приключване на баланса за извършване на оповестяването и че е възможно спирането на този срок, когато непредвидени обстоятелства или непреодолима сила са попречили своевременното да се извърши оповестяване, по принцип срокът от 14 дни не се явява на практика недостатъчен за подготовката и упражняването на правото на ефективна защита.

82 Що се отнася, на второ място, до съмненията относно прилагането на законова презумпция за отговорност, с която тежестта на доказване се възлага на дружеството, следва да се напомни, че видно от точка 58 от настоящото решение, достатъчно е засегнатото дружество да подаде мотивирано възражение срещу наложената му глоба, за да се постави в ход производството по общия ред, при което компетентната юрисдикция има възможност да отчете конкретните обстоятелства по случая.

83 Що се отнася, на трето място, до липсата на покана и на възможност за изслушване, следва да се напомни, че зачитането на правото на защита във всяко производство, което се открива срещу определено лице и което може да завърши с увреждащ акт, е основен принцип на правото на Съюза, който трябва да се гарантира дори в отсъствието на всякаква правна уредба относно производството. Този принцип изисква адресатите на актове, които засягат осезаемо интересите им, да имат възможност да представят надлежно становището си по повод на обстоятелствата, сочени срещу тях и лежащи в основата на спорното решение (Решение от 15 юни 2006 г. по дело Dokter и др., C-28/05, Recueil стр. I-5431, точка 74 и цитираната съдебна практика).

84 Все пак от постоянната съдебна практика е видно, че основните права не са абсолютни и че спрямо тях могат да се налагат ограничения, при условие че те действително отговарят на преследваните от разглежданата мярка цели от общ интерес и че не представляват по отношение на следваната цел непропорционална и нетърпима намеса, която би могла да накърни самата същност на гарантираните по този начин права (вж. в този смисъл Решение по дело Dokter и др., посочено по-горе, точка 75, както и Решение от 18 март 2010 г. по дело Alassini и др., C-317/08-C-320/08, Сборник, стр. I-2213, точка 63 и цитираната съдебна практика).

85 Като се има предвид характерът на разглежданото нарушение, се установява, че при обстоятелства като разглежданите в главното производство прилагането на първоначална санкция от 700 EUR без предварителна покана, нито възможност за изслушване преди налагането на санкцията не изглежда, че е в състояние да засегне същественото съдържание на разглежданото основно право, при положение че подаването на мотивирано възражение срещу решението за налагане на глобата я прави незабавно неприложима и поставя в ход производството по общия ред, в рамките на което правото на изслушване може да бъде зачетено.

86 Подобно производство освен това изглежда, от една страна, ефективно обслужва призната от Съюза обща цел, тъй като видно от становището на австрийското правителство, санкционният режим, предвиден в член 283 от UGB, изменен с BBG, има за цел да осигури по-бързото и ефективно изпълнение на задължението за оповестяване с оглед на обществения интерес от по-добра защита на третите лица и съдружниците. От друга страна, няма данни, че това производство е непропорционално спрямо преследваната цел.

87 На четвърто място, относно останалите характеристики на производство, например по-специално задължението за мотивиране на акта, с който производството се поставя в ход, забраната за представяне на нови основания на етапа на обжалване, както и липсата на гаранция за изслушване, Съдът не открива основания, водещи до съмнение относно съответствието на разглеждания в главното производство санкционен режим с принципите на ефективна съдебна защита и зачитане на правото на защита.

88 Поради това следва да се приеме, че разглежданият в главното производство санкционен режим е в съответствие с принципите на ефективна съдебна защита и зачитане на правото на защита.

89 С оглед на всички изложени по-горе съображения следва на отправения въпрос да се отговори, че в зависимост от резултата от проверките, които запитващата юрисдикция следва да извърши, членове 49 ДФЕС и 54 ДФЕС, принципите на ефективна съдебна защита и на зачитане на правото на защита, както и член 12 от Единадесета директива трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат национална правна уредба като разглежданата в главното производство, съгласно която при неспазване на 9-месечния срок, предвиден за оповестяването на счетоводни документи, незабавно се налага минимална глоба от 700 EUR на капиталовото дружество, чийто клон се намира в съответната държава членка, без да му се изпраща предварителна покана и да му се даде възможност да изрази становище във връзка с неизпълнението, за което му се вменява отговорност.

По съдебните разноски

90 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

В зависимост от резултата от проверките, които запитващата юрисдикция следва да извърши, членове 49 ДФЕС и 54 ДФЕС, принципите на ефективна съдебна защита и на зачитане на правото на защита, както и член 12 от Единадесета директива 89/666/ЕИО на Съвета от 21 декември 1989 година относно изискванията за оповестяване на данни за клонове, открити в една държава членка от някои видове дружества, регулирани от правото на друга държава, трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат национална правна уредба като разглежданата в главното производство, съгласно която при неспазване на 9-месечния срок, предвиден за оповестяването на счетоводни документи, незабавно се налага минимална глоба от 700 EUR на капиталовото дружество, чийто клон се намира в съответната държава членка, без да му се изпраща предварителна покана и да му се даде възможност да изрази становище във връзка с неизпълнението, за което му се вменява отговорност.

Подписи